

RUUSURISTILÄINEN ELÄMÄNYMMÄRRYS

PEKKA ERVASTIN ESITELMÄ

*Ruusuriisti-matineassa Kansallisteatterissa Helsingissä
pääsiäispäivänä 1932*

RUUSU-RISTI

1932
Hyvinkään Kirjapaino Osakeyhtiö

Ruus-Risti kuuluu, kuten kaikki tiedämme, siihen teosofiseen liikkeeseen, jonka Helena Petrovna Blavatsky pani alulle viime vuosisadalla. Ruusuristolainen elämänymmärrys on sentähden luonnollisesti teosofinen elämänymmärrys, se on sitä teosofiaa, jota H. P. B. julisti maailmalle.

Mutta ruusuristolainen elämänymmärrys on myöskin kristitty elämänymmärrys. Kaikki ruusuristolaiset tuntevat itsensä epäilemättä kristityiksi, mikä seikka suuren yleisön piirissä saattaa herättää jonkun verran hämmästyksiä. Kaikki voivat olla yhtä mieltä siitä, että Ruusu-Ristin elämänymmärrys on teosofinen, mutta että se olisi kristitty ja kristinuskoa, se tuntuu heistä vaikealta käsittää, sillä eikö ole tunnettu asia, että teosofia on omaksunut jotakin pakanallista, jotakin kristinuskon vastaista? Onhan teosofia aina puhunut rinnatusten uskonnoista, jopa pakanauskontojen, esim. buddhalaisuuden, etevyydestä. Eikö teosofia siis itsessään ole jonkunlainen pakanallinen maailmankatsomus?

Semmoinen käsitys lienee kyllä monella maailmassa, mutta kuitenkin jokainen ruusuristolainen tuntee sydämessään, että hän on kristitty. Sentähden voimme sanoa, että meidän täytyy ruusuristolaisessa elämänymmärryksessämme painostaa sekä sitä teosofista puolta, jonka kyllä jokainen ihminen ymmärtää ja myöntää olevaksi, että myöskin sitä puolta, jota ruusuristolaiset itse pitävät kristinuskona.

Jos luomme silmäyksen ensin tähän yleisteosofiseen puoleen ruusuristolaisessa elämänymmärryksessä, muistuu mieleeni, kuinka oli siihen aikaan, jolloin minä olin nuori. Muistan hyvin, kuinka täällä kristikunnassa silloin oltiin sanoisinko suvaitsemattomia, ahdasmielisiä, tuomitsevaisia. Kristittyjen mielestä kristinuskko, semmoisena kuin he kristinuskkoa ymmärsivät, siis heidän oman kirkkonsa tai lahkonsa usko, oli ainoa oikea ja totuudenmukainen maailmankatsomus ja elämänymmärrys. Kristinuskko oli „ainoa totinen usko“. Senhän oli Jumala itse ilmoittanut. Muut uskonnot, pakanalliset uskonnot olivat kaikki ihmisten luomia, ihmisten omasta, sisäisestä kaipuusta lähteneitä. Ne eivät olleet jumalallisia, niinkuin kristinuskko, vaan puutteellisia ja heikkoja, niinkuin kaikki, mikä on inhimillistä, on heikkoa. Sentähden pakanalliset uskonnot eivät kyenneet pelastamaan ihmisen sielua. Siihen kykeni yksin kristinuskko. Niin ollen jokainen uskovainen piti luonnollisena, että sen kirkon tai lahkon uskoa, johon hän kuului, oli levitettävä pakanakansojen joukkoon. Kaikki oli pelastettava Jumalan luokse, vieläpä ikuisesta kadotuksesta, sillä jos ei kristinuskon välityksellä Jumala oman poikansa kautta heitä pelastanut ikuisesta kadotuksesta, niin kaikkien näiden pakanallisten ihmisten kohtalo todella oli surkea.

Tämä käsitys teki kristinuskon kannattajat sangen uskonvarmoiksi, jopa kiihkeiksi, mutta samalla hyvin suvaitsemattomiksi ja ahdasmielisiksi. Kristityt eivät tunteneet noita uskontoja, joita he nimittivät pakanallisiksi. He olivat korkeintaan kuulleet matkustavaisten kertovan, että siellä Amerikassa, Afrikassa ja Aasiassa palvottiin kaikenlaisia kauheita epäjumalia, murhattiin ihmisiä j. n. e., ja sentähden he olivat innokkaita toimimaan ja uhraamaan rahojaan sen puolesta, että noita pakanaroukkoja pelastettaisiin oikean Jumalan armoon.

Mutta oliko tämä näkökanta muuta kuin paljasta suvaitsemattomuutta ja ahdasmielisyyttä? Meidän täytyy kiittää teosofista liikettä, juuri H. P. Blavatskyn työtä ennen kaikkea siitä, että nykyään on tapahtunut muutos ihmisten käsityksissä. Joskin jo silloin oppineissa piireissä tunnettiin pakanallisia uskontoja, tiedettiin, etteivät ne olleet niin pimeitä, alkuperäisiä ja älyttömiä kuin yleensä luultiin, vaelsi kuitenkin suuri yleisö tietämättömänä pakanakansojen todellisista uskomuksista. Vasta H. P. B:n työ sai aikaan muutoksen tässä suhteessa.

Nyt ei enää kristikunnassa olla niin suvaitsemattomia kuin ennen. Ehkä on alkanut selvitä kaikille kristikunnassa, että ihmiset ovat kaikkina aikoina ennen Kristusta etsineet Jumalaa ja uskoneet Jumalaan. Heidän sielunsa on kaivannut sitä sisäistä rauhaa ja sopusointua, sitä hengen onnea, jota he eivät löytäneet ulkonaisesta elämästä. Ulkonaisessa elämässä oli paljon tuskia ja huolia, paljon kysymyksiä, jotka jäivät

ratkaisematta. Sentähden ihmiset ovat kaikkina aikoina kysyneet, mitä olemassaolo on, ja kaikkina aikoina on ihmisille tarjottu vastauksia heidän kysymyksiinsä.

Kaikkina aikoina on ollut uskontoja ja nämä uskonnot, jotka meidän silmissämme ja meidän mielestämme ovat pakanallisia, ovat juuri vastanneet ihmisten sielullisiin kysymyksiin ja heidän henkensä kaipuuseen ja ovat yksimielisesti vastanneet sillä tavalla, että on olemassa näkymätön maailma, henkinen valta ja mahti, oikeutta ja järjestystä ylläpitävä voima tämän näkyväisen takana, joka valta ja mahti pukeutui joko yhden tai monen Jumalan muotoon. Samaten ovat yksimielisesti vastanneet, että ihminen on hengeltään ja sielultaan kuolematon olento. Näin on puhuttu kaikissa uskonnoissa kaikkina aikoina. Kaikkina aikoina on uskottu sielun kuolemattomuuteen, on uskottu näkymättömään maailmaan, jumalalliseen maailmaan, Jumaliin, Jumalaan. Kaikkina aikoina on myöskin uskottu, että on olemassa tie ihmisen pelastukseen. Ihmisen tulee näet pelastua tämän elämän vaikeuksista ja vaaroista, mutta myöskin ja ennen kaikkea siitä pahasta, joka on hänen omassa sisässään. Pelastus on siinä, että ihminen jättää pahat tekonsa ja halunsa, luopuen itsekkyydestä, joka häntä vaivaa ja kaivaa kuin mato, ja alkaa pyrkiä hyvään päin. Ei missään uskonnoissa koskaan ole sanottu ihmiselle, että ei mitään korkeampaa ole olemassa, vaan kaikissa uskonnoissa on aina sanottu: Jumala on ja elämä on kuoleman jälkeen ja sinun tulee luopua pahasta, jotta sinä onnellisesti saisit elää kuolemasikin jälkeen ja kulkisit sitä päämäärää kohti, joka on ihmiselle määrätty.

Suurissa uskonnoissa ja alkuperäisimmissäkin uskomuksissa huomataan vielä eräs oppi, joka näyttää, että ihmisen olemassaololla on päämäärä, että on olemassa tarkoitus jokaisen ihmisen elämällä. Tämä on oppi jälleensyntyisestä eli siitä, että ihminen ei ole ensimmäistä kertaa eikä liioin viimeistä kertaa täällä maanpäällä, vaan että hän on kuolematon sielu, joka syntyy näkyväiseen maailmaan kerran toisensa perästä ja syntyy tänne sitä varten, että oppisi ja kehittyisi. Täällä hän erehtyy, täällä hän rikkoo luonnon lakeja vastaan, täällä hän loukkaa elämän pyhimpiä sääntöjä. Tänne hän syntyy kantamaan seuraukset omista rikkomuksistaan, sovittamaan mitä kärsimystä on aikaansaanut ja oppimaan, ettei pahaa tule tehdä. Tämä näkyväinen elämä on ihmishengelle koulua, jossa se ylenee luokalta luokalle, ja sentähden tämä jälleensyntyisoppi sanoo: Ihmiset ovat kaikki erilaisia. He ovat yhdenvertaisia suuren elämän edessä, mutta erilaisia lahjoiltaan ja taipumuksiltaan. On ihmisiä, joilla on rikollisia taipumuksia, on toisia, joilla niitä ei ole. On ihmisiä, jotka syntymästä saakka elävät vaikeissa olosuhteissa. Heitä ympäröivät ihmiset näyttävät huonoa esimerkkiä ja niin heissä tulee esille ja kehittyä kaikki mitä heissä on luonnollista itsekkyyttä ja paheellisuutta. Mutta on myöskin ihmisiä, jotka syntyvät hyvillä taipumuksilla, joihin ei paha pystyä, jotka eivät rakasta pahetta ja itsekkyyttä sinään. He tahtovat luonnollisesta halusta elää epäitsekkäästi ja olla hyödyksi maailmassa. Jokaisessa ihmisessä on tosin syvimmällä tämmöinen epäitsekäs halu olla hyvä, rehellinen, tosi. Mutta useilla ihmisillä on aivan kuin suuret muurit ympärillään, kahleita, jotka sitovat heitä pahaan. Toisilla taas on niin vähän kahleita. Onpa ihmisiä, jotka tuntuvat olevan aivan ilman kahleita. He ovat pienestä pitäen niin vapaat pahasta, etteivät voi ajatella muuta kuin hyvää ja kaunista. Tämä ihmisten erilaisuus olisi aivan selittämätön ja käsittämätön; tässä olisi ilmeisesti tapahtunut vääryys, jos Jumala olisi luonut toiset pahoiksi, toiset hyväiksi. Koko olemassaolo olisi vääryyttä, jos kaikki vain olisi sattumaa, jos kaikki olisi luonnon oikkua. Ei, koska Jumala on olemassa, täytyy järjestystä olla elämässä. Ainoastaan silloin, jos ihminen on jälleensyntyvä olento, joka kulkee täällä koulua ja vähitellen oppii, että ihmisen on oltava todellinen ihminen, ainoastaan silloin voimme ymmärtää elämän suurenmoista järjestystä. Opimme ymmärtämään, että sellainen ihminen, joka enemmän osaa, hän on jo ennen enemmän ponnistanut. Hän syntyy jo paremmilla siveellisillä lahjoilla varustettuna kuin semmoinen ihminen, joka sieluna ehkä on nuori, joka ei vielä ole niin paljon kokenut ja ponnistanut, jolla vielä on ympärillään kahleita. Jälleensyntyisopin valossa tämä ihmisten erilaisuus käy ymmärrettäväksi.

Madame Blavatsky viittasi siihen, että kaikissa uskonnoissa jälleensyntyisoppi on ollut esoteerisena oppina. Kaikkien uskontojen sisäisissä piireissä on puhuttu jälleensyntyisestä. Muutamissa uskonnoissa sitä on opetettu julkisesti. Tiedämmehän buddhalaisuudesta ja hinduismista, että jälleensyntymistä opetetaan julkisesti, mutta on toisia uskontoja, joissa se on säilynyt esoteerisena oppina. Kuitenkin voimme

pyhistä kirjoista huomata, että siitä puhutaan. Jos esim. tutustumme juutalaisiin pyhiin kirjoihin, huomaamme, että heillä oli piirejä, joissa tämä tiedettiin. Ja jos tutkimme kristikunnan historiaa, huomaamme, että kristikunnan alkuaikoina oli semmoisia piirejä, joissa uskottiin ja tiedettiin, että ihminen on jälleensyntyvä olento. Minkätähden olisi muuten ollut tarvis eräässä kirkolliskokouksessa (Konstantinopolissa v. 553) erikoisesti julistaa jälleensyntymisoppi vääräksi? „Kirottu olkoon se kristitty, joka uskoo, että ihminen on ollut olemassa ennen syntymistä ja että hän palaa takaisin maan päälle“. Roomalainen emäkirkko, joka vuonna 325 Konstantinus Suuren toimenpiteen kautta oli päässyt vallitsevaksi valtionkirkoksi, ei tahtonut tietää jälleensyntymisestä ja sentähden se kirosi tämän opin. Muita todistuksia lukuunottamatta näemme selvästi tästä, että jälleensyntymistä oli opetettu kristikunnassamme.

Meidän aikamme teosofia on todella opettanut meille suvaitsevaisuutta, jotta ymmärtäisimme ihmisten kaikkialla etsineen Jumalaa, sillä kaikissa uskonnoissa ja kaikkina aikoina on Jumalaa etsitty ja Jumalaa löydetty. Nyt on merkille pantava, että vanhoissa uskonnoissa ei oltu yhtä suvaitsemattomia kuin täällä kristikunnassa. Buddha sanoi nimenomaan vallan nöyrästi: „Olen löytänyt totuuden, seurakkaa minua, niin tekin tullette löytämään sen“. Hinduismissa, Indian toisessa vanhassa uskonnossa, opetettiin niinikään: „Kaikkia teitä pitkin ihmiset minua etsivät, ja he tulevat kaikki minun luokseni, sanoo Jumala“. Kun ihminen vilpittömästi etsii, sanottiin yleensä vanhoissa uskonnoissa, silloin hän ei joudu harhaan, vaan pääsee lopulta totuuden tietoon. Kaikki riippuu siitä, että hän todella on vakava ja vilpiton ja etsii totuutta.

Vanhoissa uskonnoissa oli siis sitä suvaitsevaisuutta, jota ei ole ollut kristikunnassa. Minkätähden sitä ei ole ollut kristikunnassa? Kristikunnassa olivat kaikki kuulleet – ja se tieto kulki perintönä polvesta polveen, – että kristikunnan vapahtaja Jeesus Kristus oli sanonut: „Minä olen tie, totuus ja elämä“. Kristikunnan suuri Mestari ja vapahtaja ei sanonut: Minä olen löytänyt totuuden. Hän sanoi: Minä olen tie, totuus ja elämä. Tämä hämmensi kristikuntaa. Eiväthän kristityt voineet muuta ajatella kuin että heidän uskonnossaan oli Jumala itse ilmestynyt. Heillä oli Jumala. Heillä oli totuus, heillä oli elämä. Toisilla sitä ei ollut. Toiset olivat sitä ikävöineet, mutta heillä se oli: „Me voimme toisille antaa!“ Tämä usko muuttui vilpittömäksi vakaumukseksi kristikunnassa.

Mutta vakaumus oli yhtä pintapuolinen kuin vilpiton, sillä mitä merkitsi tuo Kristuksen sana: minä olen tie, totuus ja elämä? Merkitsikö se, että hänen niin sanottuaan kristikunta ilman muuta oli saanut pelastuksen käsiinsä tietämällä asiasta, josta muut, s.o. pakanat eivät tienneet mitään ja joille siis oli julistettava, että Jeesus Kristus oli tie, totuus ja elämä? Tällä tavalla kristikunta – lyhyesti sanoen – ymmärsi tuon lauseen ja unohti kaiken muun minkä Jeesus Kristus oli opettanut.

Jeesus Kristushan nimenomaan puhui tähän tapaan: „Ei se, joka huutaa Herra, Herra ja tekee minut Jumalaksi, asettaen minut korkeuteen Jumalan tilalle, ole minun mieleiseni, ei se ole kristitty, vaan ainoastaan se, joka minua seuraa ja täyttää minun käskyni. Se ainoastaan on minulle kelvollinen. Hänet ainoastaan minä tunnen. Hän yksin on kristitty minun tahtoni mukaan“. Tämän kristikunta käytännössä unohti.

Meidän täytyy tunnustaa, että kristityt ovat enimmäkseen sen unohtaneet. Kristityt paavit ja piispat ovat sepittäneet metafysisillisen teologian, joka omalla, Jeesuksen sanoista riippumattomalla tavalla selittää, mitenkä olemassaolo on järjestetty. Ihmisten elämä esim. on järjestetty sillä tavalla, että jos uskomme Jeesus Kristuksen verikuolemaan ristillä, tulemme autuaiksi. Olemme kokonaan unohtaneet, että Jeesus Kristus on nimenomaan sanonut: „Ei se ole kristitty, joka huutaa minun nimeäni ja vaikka tekee ihmeitä minun nimessäni. Ei se ole kristitty, vaan ainoastaan se, joka kuulee minun omat sanani, ja täyttää minun käskyni“.

Minkätähden tämä on niin merkityksellistä? Siitä yksinkertaisesta syystä, jonka jokainen kristitty kyllä myöntää todeksi, että Kristus ei ole ainoastaan historiallinen ilmiö, joka eli täällä maanpäällä 1900 v. sitten ja kuoli ristinpuulla ja sitten häihtui olemattomiin, vaan sentakia, että Kristus on ikuinen, että Kristus on se Mysteerio, se ihmeellinen henkinen elämä, totuus ja tie, joka on ollut maailman alusta ja ilmennyt enemmän tai vähemmän „profeettain suun kautta“, s.o. kaikissa uskonnoissa. Kristus on se suuri salainen elämä

tämän ihmiskunnan takana, voisimme sanoa se jumalallinen Sana, Logos, joka on aina pyrkinyt syleilemään ihmiskuntaa, joka on aina kutsunut ihmisiä luokseen, kutsunut heitä ylös tietämättömyyden, synnin ja tuskan yöstä, kutsunut heitä itsensä luo, Jumalan luo. Kristus on tämä iankaikkinen kosmillinen Mysteerio, ja jokainen noista suurista profetoista oli löytänyt Kristuksen.

Buddha esim. löysi Kristuksen. Hän sanoi: „Minä olen löytänyt totuuden, minä olen löytänyt ainoan elämän, Nirvaanan, seurakkaa minua. Minä näytän teille tien, millä tavalla päästään nirvaanisen elämän lähteille“. Kaikissa profetoissa on Kristus puhunut. Mutta ajan täytyessä syntyi Jeesus Natsarealainen maailmaan ja silloin Kristus ilmestyi uudella tavalla, – tavalla, jommoisella ei ennen ollut Kristus maailmassa ilmennyt. Kristus, jumalallinen Mysteerio, iankaikkinen elämä otti asuntonsa Jeesus Natsarealaiseen – taikka paremmin sanoen Jeesus Natsarealainen otti asuntonsa Kristukseen. Sentähden evankeliumi sanoo, että Jeesus nimitettiin Kristukseksi, s.o. Jumalan voidelluksi, ja sentähden Kristus, jumalallinen mysteerio puhui Jeesuksen kautta ja sanoi: „Minä olen tie, totuus ja elämä. Ennen minä olin kaukana ja teidän piti etsiä minua pitkiä teitä. Nyt minä olen teidän luonanne, nyt minä olen ihmiskunnassa. Nyt olen Jeesus Natsarealaisen kautta päässyt teitä lähelle. Minä olen Jumalan poika, Jumalan mysteerio“.

Juuri se Kristus, jota me nimitämme kosmilliseksi, mystilliseksi ja Jumalan Pojaksi, vaelsi täällä maanpäällä Jeesus Kristuksen hahmossa. Sentähden on kuin ikuinen tuomio olisi käynyt maailman yli. Nyt sen perästä kun Mysteerio itse vaelsi maanpäällä, sen perästä kun Jumalan Poika itse näytti, minkälainen Isä on, minkälainen on se elämä, joka on kaiken olemassaolon takana, nyt ei ihmisillä ole enää mahdollisuutta piiloutua Jumalan silmistä, piiloutua omalta omatunnoltaan. Nyt on pyhä Mysteerio maailmassa. Nyt voivat kaikki ihmiset tietää, että ihmisen pelastus pahasta, kärsimyksistä, synnistä, itsekkyydestä ja kaikesta tuskasta on vain siinä, että hän omaksuu Kristuksen, omaksuu sen jumalallisen elämän, sen Jumalan valtakunnan, joka on meidän kaikkien keskellä ja sisällä, ja omaksuu sen sillä tavalla, että hän noudattaa niitä käskyjä, joita Kristus itse on antanut meille.

Jeesus Kristuksen käskyistä on ensimmäinen tuo tuttu: „Rakasta kaikkia lähimmäisiä niinkuin itseäsi“. Meidän ei enää tarvitse kysyä, kuka on kristitty. Meidän ei tarvitse maailman edessä huutaa mitään, astumme vain itse Suuren Mysteerion eteen, ja silloin Suuri Mysteerio, elämä itse, iankaikkinen totuus, sanoo meille: Oletko sinä kristitty? Ja jos meidän tekee mieli vastata, että olemme, kysyy sama Mysteerio meiltä: Rakastatko Jumalaa ylinnä kaikkea ja rakastatko läheistä niinkuin itseäsi? Jos osaamme siihen vastata: rakastamme, silloin olemme kristityitä, mutta jos emme osaa siihen vastata myöntävästi, kuinka me elämän edessä silloin voisimme näytellä? Emme suinkaan Jumalan edessä saata näytellä ja sanoa olevamme kristityitä, vaikka emme rakasta kaikkia ja vaikka emme rakasta ihmisiä niinkuin itseämme. Kuinka näytteisimme elävän Jumalan edessä? Täytyyhän meidän silloin tunnustaa, että olemme yhä vielä vain pakanoita.

Mutta Suuri Mysteerio, Kristus, kysyy muutakin: Oletko aina noudattanut minun käskyjäni, niitä käskyjä, jotka ovat pyhässä kirjassa Matteuksen evankeliumissa? Mitkä nämä käskyt ovat, kysymme vavisten, sillä jokainen meistä ei läheskään tunne niitä.

Kristus sanoo: Ensimmäinen käsky on: Älä suutu, älä vihastu. Oletko tätä käskyä aina noudattanut? Jos olet sitä aina noudattanut, olet totisesti koettanut olla kristitty, oikea kristitty. Ja meidän omatuntomme ja sydämemme vastaa elämälle niin kuin totuus on.

Ja Kristus jatkaa: Toinen käsky on: Älä koskaan ole epäpuhdas. Ole puhdas ajatuksissasi ja teoissasi. Oletko sitä käskyä noudattanut? Jos olet, silloin olet kristitty, jos et, älä näyttele elämän edessä.

Ja kolmas käsky on: Älä koskaan vanno. Älä käytä sanoja turhaan. Ole rehellinen. Sinun puheesi olkoon on, on ja ei, ei. Oletko sitä käskyä noudattanut? Jos olet, silloin olet kristitty, mutta älä muuten kuvittele olevasi mitä et todella ole.

Ja neljäs käsky on: Älä koskaan vastusta sitä, joka on paha. Ole käyttämättä väkivaltaa. Ole tuomitsematta, ole rankaisematta. Oletko aina ollut nöyrä hengessäsi, oletko aina ollut anteeksiantavainen? Etkö ole soimannut etkä syyttänyt, et pahaa tahtonut etkä toivonut? Oletko aina ottanut rikkovan veljen syliisi ja häntä lohduttanut? Jos olet, niin olet kristitty ja seuraat minua, mutta jos et, niin miksikä kerskailet turhaan?

Viides käsky kuuluu: Rakasta vihollisiasi. Rakasta niitä, jotka ovat sinulle vieraita, jotka asuvat toisissa maissa ja kuuluvat toisiin kansakuntiin. Älä käy sotaa heitä vastaan. Jos aina olet rakastanut kaikkia, silloin olet kristitty, jos et, silloin omatuntosi sanoo sinulle, mitä olet. Ja muistakaamme: jokaisen omatunto – ei toinen ihminen.

Tämä meidän ruusuristiläinen elämänymmäryksemme on omaksunut ja ymmärtänyt totuuden Kristuksesta. Jos sanomme itsestämme, että olemme kristityitä, niin se merkitsee, että olemme omaksuneet elämän ikuisen salaisuuden, tämän mystillisen kristinuskon, tämän elävän Kristuksen, joka on kaikkialla maailmassa ja joka on meissä ihmisissä. Mitä tiedämme profetoista, Kristuksista ja Jeesus Kristuksesta, jos ei Kristus synny meissä, jos ei Suuri Mysteerio ota asuinsijaa meissä? Mitä auttaa meitä kaikenlaiset ulkonaiset vapahtajat ja ulkonaiset teologiat ja metafysiikat ja ulkonaiset profetat ja viisausopettajat, kun seisomme todellisuuden edessä, kuoleman edessä ja elämän edessä, kun seisomme synnin ja itsekkyyden, tuskan ja kärsimyksen edessä, kun seisomme olemassaolon suuren kysymyksen edessä? Mitä ulkonaiset voivat meitä auttaa? Mikään muu ei voi meitä auttaa kuin se Jumala, se elävä todellisuus, se Vapahtaja, joka syntyy meidän omassa sielussamme.

Silloin ihminen pelastuu, kun Kristus, joka on asunut kaikissa profetoissa, joka on ilmestynyt näkyväisenä Jeesus Kristuksen persoonassa, joka nyt kolkuttaa jokaisen ihmisen sydämen ovelle, kun se Kristus astuu ihmisen sieluun ja henkeen. Silloin ihminen pelastuu. Silloin on tapahtunut hänessä ylösnousemus, silloin hän voi viettää pääsiäistä.
